

REGINA MARIA PRINTRE ROMÂNII DIN STATELE UNITE ALE AMERICII.

Ioan Spătan

La 18 octombrie 1926, Regina Maria începea vizita de trei luni în Statele Unite. Pe tot parcursul ei, multe ziare importante americane scriau că Regina "a pus România pe hartă". Cuvintele erau semnificative și indicau nu numai lipsa de cunoștințe ale americanilor despre români și țara lor, dar și transformarea pe care a adus-o vizita regală în relațiile dintre cele două popoare. Și într-adevăr, până atunci, cetățeanul american avea cunoștințe sumare - și asta într-un caz fericit - despre România. Ca și astăzi, de altfel. La aceasta a contribuit și propaganda subversivă întreținută permanent de dușmanii României reușind să lase pe cetățeanul american într-o continuă confuzie asupra situației din Românie. Atunci când se întâmpla să fie binevoitor, cetățeanul american putea să spună că Regina României era o femeie frumoasă și deosebit de înzestrată cu calități excepționale. Și aceasta datorită fotografiilor Reginei ce apăreau destul de des în presa americană. Curajul ei, dar mai ales rolul pe care l-a jucat încă de la început în războiul de întregire a neamului erau relevate cu admirație. Însă dincolo de această recunoaștere nu se întâlneau decât știri destinate să formeze o imagine falsă despre România. Și aceasta, cu toată publicitatea oficială încurajată de guvernele României și Statelor Unite care n-a izbutit, atât pe timpul războiului cât și după încetarea lui, să risipească atmosfera nefavorabilă creată în jurul țării noastre.

Putem spune că această stare de lucruri a început să se îmbunătățească odată cu această vizită. Nu trebuie să credem totuși că schimbarea în opinia publică a fost determinată numai de curtuozia și ospitalitatea poporului american. Aceasta s-a datorat mai ales faptului că Regina Maria a înțeles că ea nu trebuie să rămână numai oaspete regal. Personalitatea ei era prea vie, pentru a se fi limitat la un rol convențional, care de altfel nu ar fi atras prea multă simpatie de la un popor deprins cu obiceiuri și concepții democratice. Încă de la început Regina Maria a ținut să apară ca misionara României, preferând de multe ori să renunțe la confortul personal și să înfrunte criticile inerente oricărei afirmări de opinie în public.

În fiecare oraș vizitat, cu ocazia tuturor festivităților oficiale, la banchete și recepții, Regina lua cuvântul. Că a vorbit frumos și că a fost ascultată cu interes pretutindeni a fost relevat la momentul respectiv. Dar ceea ce nu s-a știut îndeajuns și nu a fost reținut nici de public, dar nici de ziarele românești, a fost faptul că Regina a vorbit întotdeauna despre țara și

poporul român, arătând cât de puțin erau cunoscute în Statele Unite. Fiecare cuvântare înfățișa o latură a sufletului românesc, fie sacrificiile făcute în timpul războiului, fie dificultățile economice ale țării după încetarea conflictului, fie aspirațiile culturale sau realizările artistice ale poporului român.

Să exemplificăm, cu un fragment din răspunsul Reginei la cuvântul lui Radu Irimescu, directorul sucursalei Băncii Chrisovelony, la recepția de la clubul bancherilor din New-York: "Tineretea mi-a fost veselă; eram sub epitropia unui unchi bătrân care mă stăpânise cu o mână de fier, dar care era un mare meșter, de la care am învățat multe. Se pricepea foarte bine, să învețe pe o femeie tânără să facă lucruri pe care ea n-ar fi dorit să le facă. A murit la începutul marelui război și de atunci am rămas prieteni în suflete."

Greșelile sunt trepte de piatră de urcat spre mai bine. La începutul marelui război părerile ne erau deosebite. El credea în Germania și eu credeam în aliați. Aveam multe motive să cred în aliați, fiind de altfel de origine engleză. Iubeam Franța și nu știam atunci că și America va intra în război. Simpatizam cu cauza aliaților, pe când regele era cu totul de altă părere și deși este un om care vorbește foarte puțin și e foarte puțin cunoscut în lume, totuși e foarte simpatc și cu foarte mult bun simț. Am stat lângă el și în toate împrejurările am fost unul lângă altul. În timpul războiului a fost nevoit să facă mari sacrificii și cum a spus-o maiorul Irimescu, am suferit. Vom fi greșit, toți greșim, dar acum suntem fericiți din pricină că cred că greșelile sunt trepte de urcat spre ceva mai bun. Am scăpat în fine, și de ani de zile am dorit să vin în această țară, de care aveam simpatie.

Se vor întreba mulți care sunt motivele pentru care am venit aici. Am venit să cer dragostea, prietenia și înțelegerea d-voastră. Nu am venit pentru alte motive în America și doresc ca atunci când voi pleca, toți să spună că *n-am venit decât pentru a vă cere amicitia și înțelegerea*"¹.

Regina vorbea spontan, imprimând asupra publicului, cum spunea însoțitorul său Nicolae Petrescu, "acea convingere" care singură hotărăște succesul în asemenea împrejurări. Mai era însă ceva. Vorbea o femeie pătrunsă de iubirea pentru țară și poporul pe care le reprezenta. Americanii admiră și adoră femeia excepțională. Aceasta era suficient pentru a-l impresiona și a-i face să o urmărească totdeauna cu dragoste și interes viu. Iar din această întâlnire a sentimentelor de o parte și cealaltă se naștea înțelegerea pentru România, - "o înțelegere mai justă și mai cuprinzătoare despre poporul nostru"².

Luni, 18 Octombrie 1926, după cum am mai spus, Regina Maria însoțită de Princesa Ileana și de Prințul Nicolae lua contact cu pământul american. La City Hall Parc oaspeții au fost întâmpinați de o mare mulțime de new-yorkezi, dar și de reprezentanți ai societății românești din America ale căror costume naționale românești după cum au remarcat ziaristii, contrastau în mod plăcut cu hainele negre de gală ale oficialităților americane.

Tot aici, a fost primită de primarul Walker și de președintele Camerei de Comerț din New-York.

În cuvântul său, primarul orașului spunea, printre altele:

"De mulți ani cunoaștem influența pe care Majestatea Voastră a exercitat-o printre popoarele Europei.

Suntem familiarizați cu bunătațea și cu mila pe care o revărsați asupra tuturor celor nenorociți.

Noi ne dăm seama că ați fost cineva printre oamenii mari din lumea civilizată. Pentru America însemnează mult că v-ați decis să o vizitați.

Are o mare însemnătate pentru națiunea noastră, căci cristalizează simțămintele înalte care existau demult. Face să crească mult admirația noastră pentru supușii Majestății Voastre, care-și trag obârșia de la români.

Avem mii de români în acest oraș, cel mai cosmopolit din lume, și astăzi, ca magistrat suprem al cetății New-York, trebuie să vă asigur că românii sunt unii din cei mai buni cetățeni, pe care, acest oraș îi are în marginile sale. Au făcut mult pentru clădirile New-York-ului; au făcut mult pentru America. Ne-au adus o lecție de loialitate și de abnegație pe care au luat-o de la Majestatea Voastră, și de la acei care au pus bazele operei la care sunteți astăzi în mod admirabil angajați. Faceți New-York-ul foarte fericit"³.

În vederea călătoriei Reginei Maria, Prințului Nicolae, Principesei Ileana și sultei lor li s-a pus la dispoziție de către unul din președinții uneia din societățile de căi ferate (căi ferate particulare, așa cum erau ele în Statele Unite) un teren special, compus din 10 vagoane: 3 vagoane amenajate ca dormitoare, trei vagoane salon, un vagon restaurant, unul pentru șeful de tren, un vagon special pentru bagajele Reginei și un alt vagon pentru suită.

Turneul Reginei Maria a cuprins Washington-ul, Baltimore, Jersey-City, Philadelphia, Chicago, St.Paul, Indianapolis și din nou New-York-ul. Peste tot ea a fost primită de românii ce trăiau acolo cu o bucurie fără seamăn.

Un moment important al vizitei l-a constituit participarea la "deschiderea noii uzine electrice Edison, lângă East River și Strada 14, ce s-a efectuat azi după-amiază (23 noiembrie, n.n.). Majestatea Sa prin apăsarea ușoară a degetelor sale pe 2-3 mici comutatoare electrice a pus în mișcare cea mai puternică mașină electrică din lume". Am citat din discursul ținut de Arthur Williams, vicepreședinte al relațiilor comerciale ale uzinelor Edison la Stația Radiofonică WRNY din New York ținut în seara aceleiași zile de 23 noiembrie 1926.

La 20 ianuarie 1927, Louis Resnick, asistentul vicepreședintelui relațiilor comerciale a companiei Edison, trimitea Academiei Române, numărul 47 din 27 noiembrie 1927 al revistei "The Edison Weekly" consacrat în mare parte vizitei Reginei Maria la deschiderea oficială a uzinei electrice amintite mai sus, însoțit de o scrisoare, și de discursul rostit la radio. Ion Bianu, bibliotecarul Academiei Române îi răspunde la 27 februarie astfel:

"Avem onoarea a vă exprima cele mai vii mulțumiri ale Academiei Române pentru scrisoarea dumneavoastră de la 20 ianuarie și pentru discursul ținut de dl. Arthur Williams la Stația Radiofonică cu ocazia vizitei Majestății Sale Reginei Noastre.

Acest discurs este pentru România un foarte prețios document pentru amintirea minunatei călătorii și care formează una din cele mai frumoase legături între patria noastră și *marea republică de peste ocean*".

Ca o concluzie a acestei vizite, putem spune că ea a făcut din Regina Maria personificarea României în Statele Unite. Pentru americani rămânea definitiv asociat numele Suveranei de numele țării noastre. Radu A. Florescu, mai târziu, în 1936, își amintește:

"Cu vorbele – sunteți român din țara Reginei Maria – eram invariabil întâmpinat de persoane din cercurile cele mai felurite din Statele Unite, fie că stăteam de vorbă cu un interlocutor din lumea celor aleși sau cu unul din *Lumea celor modești*"⁴.

Popularitatea Reginei Maria se răsfrângea asupra poporului român. În nici o altă împrejurare, sublinia același Nicolae Petrescu, "Nu am fi putut obține o publicitate mai mare și atât de utilă pentru prestigiul țării"⁵.

Dar acest rezultat al călătoriei Reginei în America nu a fost folosit de guvernele care au urmat, însă el a fost, totuși, un imbold pentru Inițiativa particulară din ambele țări. Astfel, la București lua naștere în 1926, sub influența directă a acestui eveniment, *Societatea Amicii Statelor Unite*, a cărei Președintă de onoare a primit să fie Regina Maria. La New York, *Societatea "Friends of Romania"* care a fost înființată de William Nelson Cromwell, în urma vizitei Prințului moștenitor Carol, își intensifică activitatea. Ambele societăți, iar mai târziu și Institutul American din România aveau același scop, anume – să servească prin cunoaștere și înțelegere reciprocă, amicitia între cele două popoare.

NOTE

1. C. Constante, *Călătoria M.S. Regina Maria în Statele Unite*, București, 1927, p.p. 61-62.
2. Nicolae Petrescu, *Regina Maria în Statele Unite*, în *Buletinul Institutului American din România*, vol. II-III, 1935-1936, p. 6.
3. C. Constante, op. cit. pp. 9-10.
4. Radu A. Florescu, *Amintirea călătoriei M.S. Regina Maria în America*, *Buletinul Institutului American din România*, București, vol. II-III, 1935-1936, p. 39.
5. N. Petrescu, op. cit., p. 6.

QUEEN MARIA AMIDST THE ROMANIANS IN THE UNITED STATES

Summary

The author puts forward to present, for the first time after 1947, the 1926 - visit in the United States of America of Queen Maria and Prince Nicholas.

During the visit Queen Maria was very warmly welcomed by lot's of people beginning with New York's Mayor to businessmen and especially to the Romanian communities living in the great american cities.

This visit had a great importance in making Romania known in the United States of America, due to the special diplomacy and charm of the Queen.